

R a a d g e v e r voor slachtoffers van gewelddad

LWL

Für die Menschen.
Für Westfalen-Lippe.

LVR

Qualität für Menschen

Inhoudsopgave

1	Voorwoord	3
2	Het geweld	4
3	Reacties	4
4	Gevolgen van geweld	6
5	Herinnering	7
6	Zelf schuld?	7
7	Verkrachting	7
8	De dader is een kennis	8
9	Geweld verwerken	8
10	Wat is een psychisch trauma?	9
11	Wanneer is hulp noodzakelijk?	9
12	Wie kan helpen?	10
13	Begeleiding van de slachtoffers	11
14	Infoline voor slachtoffers van geweld	11
15	Het „Keulse model van hulp voor slachtoffers“ en de trauma-ambulances	11
16	Wet schadeloosstelling van slachtoffers	12
17	Toepassingsgebied van de wet	12
18	Voorwaarden voor de aanspraak	13
19	Omvang van de uitkeringen	14
20	Redenen voor afwijzing	15
21	Uitzondering	15
22	Adressen	16
23	Gebiedsverantwoordelijkheid	20
24	Aanvraagkaart	(zie cover van het boek)

1 Voorwoord

Ieder mens kan het slachtoffer van een gewelddaad worden, we worden allemaal dagelijks met criminaliteit in onze maatschappij geconfronteerd. We wensen dat u in een dergelijke situatie door uw gezin, uw familie en vrienden opgevangen en ondersteund wordt. Maar slachtoffers van geweld hebben ook een aanspraak jegens de staat. Ze hebben het recht op het herstel van hun lichamelijke en psychische ongedeerdheid. De basis voor schadeloosstellingen aan slachtoffers van geweld is de wet tot schadeloosstelling voor slachtoffers van geweld (Duits: Opferentschädigungsgesetz-OEG). De medewerksters en medewerkers van de beide verbonden Rijnland (LVR) en Westfalen-Lippe (LWL) geven advies en informatie aan de slachtoffers van gewelddaden en hun familieleden. Daarbij onderhouden ze nauw contact met bijvoorbeeld de politie, maar ook met veel niet-landelijke organisaties zoals de „Weißer Ring e.V“. Door deze samenwerking willen we bereiken dat de slachtoffers een optimale hulpverlening krijgen. Deze brochure is bedoeld om u te helpen beter om te gaan met het geweld dat u hebt ondergaan. We leggen u mogelijke gevolgen uit en bieden u hulp aan, waarmee u de extreem belastende situatie beter kunt verwerken, opdat u zo spoedig mogelijk weer een onbelast leven kunt leiden. Gelijktijdig informeren we u over de grondbeginselen van de wet tot schadeloosstelling van slachtoffers van geweld en vermelden in bijlage een groot aantal nuttige adressen.

Keulen/Münster 2008

Harry K. Voigtsberger
LVR-directeur

Dr. Wolfgang Kirsch
LWL-directeur

2 Het geweld

Op het moment dat men u geweld aandeed, hebt u zichzelf misschien heel anders waargenomen dan in het normale dagelijkse leven. Een dergelijke situatie wordt vaak als onwerkelijk „als in een film“, versneld of vertraagd waargenomen. Sommige mensen zien zich op deze gevaarlijke momenten vanuit de positie van een buitenstaander of geloven zelfs dat ze er zelf niet bij betrokken zijn. Zelfs pijn voelen ze vaak pas later, wanneer alles voorbij is. Ze kunnen zich soms aan belangrijke momenten in de situatie niet herinneren, terwijl andere details zeer duidelijk in hun herinnering blijven. Vele slachtoffers zijn eerst in de war (ze weten niet meer, waar ze zijn, wat er werkelijk is gebeurd en hoe dit is ontstaan) of ze doen dingen die voor hen zeer ongewoon zijn. Hieruit kan men de belangrijke conclusie trekken: er is een verandering in de psychische gezondheid ontstaan en u heeft professionele hulp nodig.

3 Reacties

Men kan de reacties op geweld in drie elkaar opvolgende fasen indelen:

- shockreactie
- acute fase
- herstelfase

In het algemeen treedt aanvankelijk een shocktoestand op waarin de betrokkenen nog zeer opgewonden, in de war, treurig of woedend zijn. Sommige slachtoffers voelen zich als het ware verdoofd. Deze toestand verdwijnt na enkele uren of dagen langzaam. De tijd daarna noemen traumapsychologen de acute fase, waarin de uitwerking van de gebeurtenis steeds sterker wordt. Deze kan enkele weken duren. De betrokkenen proberen de geweldervaring te verwerken en de weg in het normale leven weer terug te vinden. Deze tijd staat nog altijd zeer sterk onder de indruk van de gebeurtenis. Ook nu treden vaak nog woede, angst, depressies, zelftwijfels, slaapproblemen en andere moeilijkheden op. Na enige tijd herstellen de meeste mensen van de verschrikkelijke belevenissen. Het is belangrijk om zich de tijd te geven en zich niet onder druk te laten zetten bij het

verwerken van de geweldervaring. Gun u de tijd die u nodig hebt. En laat u niet door anderen onder druk zetten. Hoe langzamer u te werk gaat, des te sneller zult u uw doel bereiken. Maar: niet iedere betrokkene bereikt na enige tijd een fase van herstel, waarin de gebeurtenis op de achtergrond raakt. Helaas moeten enkele slachtoffers van geweld met aanzienlijke onherstelbare schade rekening houden die het gevolg is van de psychische schok en de verwondingen die ze hebben opgelopen. Deze gevolgen kunnen onder bepaalde omstandigheden jarenlang aanhouden. Hierdoor zijn enige mensen duidelijk zwaarder getroffen dan andere. Dit hangt onder andere af van de zwaarte en van nadere omstandigheden m.b.t. het geweld en tevens van de mogelijkheid om zich weer veilig te voelen. Vooral in de shockfase en de acute fase zult u zichzelf misschien als een ander mens ervaren. Maar ook in een dergelijke situatie is het mogelijk om een herstelfase te bereiken waarin u er geleidelijk in slaagt om weer in het normale leven terug te keren en het trauma te verwerken.

4 Gevolgen van geweld

Slachtoffers van geweld kunnen onder de meest uiteenlopende symptomen lijden, bijvoorbeeld:

- slaapstoornissen
- nachtmerries
- steeds weer opnieuw de situatie van het misdrijf beleven
- depressies en
- angsttoestanden.

Ettelijke mensen lijden aan:

- nervositeit
- gebrek aan concentratie of
- een diep wantrouwen jegens andere mensen.

Op plaatsen en in situaties die in de verte aan de overval herinneren komt de angst snel weer naar boven. Daarom durven enkele betrokkenen nauwelijks meer hun huis te verlaten. Niet zelden ontstaan er heel geleidelijk aan veranderingen die door de slachtoffers niet in verband met de traumatische belevenis worden gebracht. Ze merken bijvoorbeeld dat ze geen plezier meer aan vele dingen hebben en dat ze onverschillig worden. Of ze voelen zich steeds niet goed, reageren geprikkeld op hun familieleden, vrienden en collega's. Sommigen hebben concentratiestoornissen, zijn afwezig of extreem vergeetachtig. Al deze problemen moeten niet optreden. Bij de meeste slachtoffers zijn deze klachten niet zeer intensief of houden na korte tijd weer op. Is dit echter niet het geval, kan dit betekenen dat ze tot die groep getroffen mensen behoren die een verhoogd risico voor de ontwikkeling van gevolgen op langere termijn hebben (risicogroep).

Stel daarom uzelf af en toe de vraag of u zich langzamerhand weer beter voelt of in hoeverre uw leven zich in vergelijking tot vroeger heeft veranderd.

5 Herinnering

Een groot deel van de getroffen mensen kan zich niet meer precies herinneren wat er is gebeurd. De herinnering komt pas later geleidelijk aan terug. Vaak kunnen ze ook niet begrijpen hoe een dergelijke situatie is ontstaan. In enkele gevallen kunnen de achtergronden van de daad niet worden opgehelderd.

6 Zelf schuld?

Soms geloven slachtoffers van geweldsmisdrijven dat ze er zelf schuldig of tenminste medeschuldig aan zijn. Ze worden misschien zelfs door buitenstaanders, vrienden of familieleden beschuldigd, vooral bij verkrachtingen. Dit kan ook in gecamoufleerde vorm plaatsvinden („zoiets had mij niet kunnen overkomen...“). Zulke beschuldigingen zijn zeer belastend en kunnen diepe zelftwijfels veroorzaken. En: ze zijn in de meeste gevallen niet van toepassing. In de meeste gevallen ontstaan deze beschuldigingen jegens het slachtoffer, omdat men geen poging doet om een passende verklaring voor de gewelddaad te vinden of omdat een verklaring uiteindelijk niet mogelijk is.

7 Verkrachting

Verkrachtingen behoren tot de meest belastende overvallen die een mens kan beleven. Daarom is het ook zo moeilijk om zich hiervan te herstellen. Een verkrachting wordt als diepe vernedering en schending van de menselijke waardigheid ondervonden. Ze kan het vertrouwen in andere mensen, in zichzelf en in het eigen lichaam zeer negatief beïnvloeden. Het is uitermate moeilijk om dit alles te verwerken of te vergeten. Afkeer van zichzelf of van andere mensen, overgeven en problemen met de partner treden bijna regelmatig op en houden lange tijd aan. Een effectieve verwerking is zonder professionele hulp nauwelijks mogelijk. Helaas ondervinden slachtoffers van verkrachtingen vaak weinig begrip van de kant van vrienden, familieleden of collega's. Hier wordt in tegendeel vaak de twijfel aan zichzelf nog ondersteund, waarmee de gedupeerde vrouwen zichzelf sowieso vaak kwellen.

8 De dader is een kennis

Kende het slachtoffer de dader reeds vóór de daad, dan is dit feit bijzonder belastend. Vele gedupeerden vragen zich dan af, hoe het tot deze uitbraak van geweld kon komen en of ze iets verkeerd hebben gedaan. Hoe moet men zich gedragen, wanneer de dader een oude kennis is, misschien zelfs de levenspartner of een familielid? Wanneer iemand scrupules heeft om bijvoorbeeld gerechtelijke stappen tegen de dader te ondernemen, is dit niets onnatuurlijks. Zeer vaak schijnt de hele situatie zo ingewikkeld te zijn, dat men zelf het overzicht verliest en geen raad meer weet. Hier zou men in overweging kunnen nemen om hulp te zoeken bij een consultatiebureau, bijvoorbeeld speciale adviesbureaus voor gezinnen of andere instanties (de adressen kunt u opvragen op het gemeentehuis).

9 Geweld verwerken

Neem de tijd voor uw herstel! Let erop dat u zich veilig kunt voelen, praat erover met vrienden en familieleden die u echt kunt vertrouwen. Gun u vooral de nodige rust. Enkele slachtoffers worden steeds weer door de belastende herinneringen achtervolgd. Anderen hebben moeite zich hieraan te herinneren en vermijden het denken aan het voorval. Probeer de juiste balans tussen herinneren en willen-vergeten te vinden, zodat u deze belevenis stukje bij beetje kunt verwerken zonder teveel van uzelf te vergen en zonder zich onder druk te zetten. Zoek mensen die u kunt vertrouwen en aarzel niet om met hen over uw zorgen en angsten te praten.

10 Wat is een psychisch trauma?

Slachtoffers van gewelddaden hebben in vele gevallen een psychisch trauma opgelopen. Een trauma is een wond, een letsel van de ziel. Dat kan men absoluut met een lichamelijk letsel vergelijken: ook een psychische wond heeft verzorging en tijd nodig om te genezen. Een trauma is zo 'n overweldigende gebeurtenis dat de ziel automatisch beschermingsreacties ontwikkelt. Dit gebeurt bijvoorbeeld door zich in te beelden dat de daad niet heeft plaatsgevonden, of door iedere herinnering en de daarmee verbonden gevoelens te vermijden. De meeste ongewone veranderingen die men bij zichzelf kan vaststellen zijn pogingen om zich te beschermen.

11 Wanneer is hulp noodzakelijk?

Het is heel normaal om zich bij psychische verwondingen te laten helpen – men raadpleegt bij lichamelijk letsel tenslotte ook een arts. Vooral in de eerste tijd, wanneer u zich misschien nog zeer slecht voelt, hoeft u absoluut geen schroom te hebben om met een consultatiebureau contact op te nemen, bijvoorbeeld met een trauma-ambulance (adressen in bijlage vanaf pagina 16). Hier beslissen deskundigen of u behoort tot de risicogroep voor de ontwikkeling van gevolgen op langere termijn en tevens hoe men u kan helpen. Psychologische hulp heeft het volgende doel:

- hulp bij moeilijkheden in het dagelijks leven
- hulp in de omgang met de vaak overweldigende gevoelens.

Daardoor kan in een vroeg stadium het natuurlijke verwerkingsproces weer worden hersteld resp. bespoedigd en vereenvoudigd.

12 Wie kan helpen?

Belangrijker dan de strafvervolging is voor de slachtoffers van geweld vaak de erkenning door de staat als slachtoffer van geweld en van de daaruit ontstaane gevolgen. Dit is een taak van de beide verbonden die een bijzondere verantwoordelijkheid t.o.v. slachtoffers van geweld hebben. Mogelijkerwijs kunt u een beroep doen op de wet tot schadeloosstelling voor slachtoffers van geweld (Duits: OEG). De medewerkers en medewerkers leggen u graag de aanvraagprocedure uit. Ze zijn opgeleid in de omgang met betrokkenen en zullen sensibel op uw vragen ingaan. Persoonlijke gesprekken worden steeds discreet en in een ongestoorde atmosfeer gevoerd. En vanzelfsprekend kunt u een vertrouwenspersoon meenemen. Bedenk het volgende: als slachtoffer van een gewelddaad bent u geen indiener van een verzoekschrift. Integendeel, u bent een mens met het recht op bijzondere hulp, ook dan, wanneer u zichzelf verwijt het gevaar niet bijtijds te hebben ingezien. De verbonden streven ernaar om u te helpen bij het overwinnen van de gevolgen van geweld. Daarbij werken ze nauw samen met de gevolmachtigde van de politie voor de bescherming van slachtoffers. Het contact met de gevolmachtigden kan iedere politieambtenaar ook vlak na de gewelddaad opnemen. Aarzel niet om hiernaar te vragen.

13 Begeleiding van slachtoffers

Zowel het verbond Rijnland met de afdeling LVR-sectie sociaal beslissingsrecht als het verbond Westfalen-Lippe/LWL – bureau voor de verzorging van slachtoffers Westfalen staan als contactpersoon tot uw beschikking. Informatie en advies krijgt u ook via de „Infoline voor slachtoffers van geweld“.

14 Infoline 0800-654-654-6 voor slachtoffers van geweld

U kunt het centrale gratis nummer 0800-654-654-6 in Nordrhein-Westfalen bellen en wordt dan direct met het voor u verantwoordelijke verbond verbonden. Hier wordt u vertrouwelijk over bestaande hulpmogelijkheden en verdere contactpersonen geïnformeerd. Buiten de normale werktijden kunt u uw naam en telefoonnummer op het antwoordapparaat inspreken. U wordt zo spoedig mogelijk teruggebeld.

15 Het „Keulse model van hulp voor slachtoffers“ en de trauma-ambulances

Het Keulse model van hulp voor slachtoffers is een initiatief van het Ministerie van Sociale Zaken van NRW, onder wetenschappelijke begeleiding van het instituut voor klinische psychologie en psychotherapie van de universiteit Keulen, met het doel om de hulp voor slachtoffers van geweld te verbeteren. Het model werd naar alle regio's in NRW uitgebreid om slachtoffers direct ter plaatse te kunnen informeren over instanties in de sector hulp voor slachtoffers.

Wanneer de ziel eerste hulp nodig heeft, moet er snel worden gehandeld. Daarom heeft de deelstaat NRW in het kader van dit model speciale trauma-ambulances voor slachtoffers van geweld ingericht. De adressen van de trauma-ambulances in NRW vindt u in de bijlage. Wanneer u overweegt om van snelle hulp gebruik te maken, kunt u met een van deze instanties contact opnemen. Voor zover er bij u in de naaste omgeving nog geen trauma-ambulance voorhanden is, dient u contact op te nemen met

het voor u verantwoordelijke verbond (adressen in bijlage).

Hier krijgt u eerste informatie over deskundige adviesmogelijkheden. In deze inrichtingen krijgt u tevens ondersteuning bij het zoeken naar:

- een zelfhulpgroep met deelnemers die hetzelfde hebben doorgemaakt,
- een consultatiebureau voor speciale slachtoffergroepen,
- een therapeut(e) die speciaal in de behandeling van traumatische belevenissen is opgeleid en ervaring heeft wat betreft een langere ambulante psychotherapie.

Advies en informatie worden tevens verstrekt door de gevolmachtigde van de politie voor de bescherming van slachtoffers en door niet-landelijke organisaties zoals bijvoorbeeld de „Weißer Ring e.V.“ en de „Paritaire stichting voor goede doelen e.V.“ (adressen in bijlage).

16 Wet tot schadeloosstelling van slachtoffers van geweld

Wie door een gewelddaad een gezondheidsschade heeft opgelopen, kan naar de wet tot schadeloosstelling van slachtoffers van geweld (OEG) uitkeringen krijgen.

17 Toepassingsbereik van de wet

De wet geldt voor aanspraken uit gewelddaden die na 15 mei 1976 in het gebied van de bondsrepubliek of op een Duits schip of in een Duits vliegtuig zijn begaan. Sinds 01.07.2009 kunnen ook bij in het buitenland begane misdrijven geldbedragen in de vorm van een eenmalige uitkering en noodzakelijke maatregelen van de geneeskundige behandeling worden verstrekt.

Personen die in de periode van 23 mei 1949 t/m 15 mei 1976 in het gebied van de bondsrepubliek een gezondheidsschade door geweld hebben opgelopen, kunnen door een regeling voor schadeloosstelling eveneens uitkeringen krijgen. Dit echter onder voorwaarde dat de gerechtigden

- uitsluitend als gevolg van deze beschadiging invalide zijn (graad van invaliditeit minstens 50%) en
- behoeftig zijn en
- in het toepassingsgebied van de wet hun woon- of verblijfplaats hebben.

18 Voorwaarden voor de aanspraak

Er moet van een gewelddaad sprake zijn. Een gewelddaad in de zin van de wet is een

■ “met voorbedachten rade gepleegde, illegale aanval op een persoon”. Daartoe wordt volgens de wet tot schadeloosstelling ook gerekend: „het opzettelijk toevoeren van vergif”, het „door onachtzaamheid veroorzaken van gevaar voor lijf en leden van een andere persoon door een misdrijf met publiek gevaar opleverende middelen, bijvoorbeeld brandstichting of een aanslag met explosieven”. Gedupeerd is eveneens die persoon die de gezondheidsschade heeft opgelopen bij het rechtmatig afweren van een aanval met voorbedachten rade. Het recht op aanspraak hebben gedupeerde of achtergebleven Duitsers en buitenlanders. Per 01.07.2009 vond een uitbreiding van deze kring van personen op familieleden t/m de derde graad plaats: nichten, neven, tantes, ooms die op bezoek zijn in het gebied van de bondsrepubliek.

Voor in Duitsland wonende buitenlanders alsmede toeristen en bezoekers gelden speciale voorwaarden voor de aanspraak en speciale regelingen m.b.t. de soort en de omvang van de in het afzonderlijke geval mogelijke uitkeringen. Verzorging wordt uitsluitend op aanvraag verleend. Het begin van de uitkeringen is afhankelijk van het tijdstip van het indienen van de aanvraag. Het is raadzaam om de aanvraag onmiddellijk in te dienen. Een vormvrije aanvraag bij het verantwoordelijke verbond is voldoende. Hiervoor kunt u ook de voorbereide antwoordkaart (in bijlage) benutten, u krijgt dan van het verantwoordelijke verbond nadere mededelingen. De aanvraag kan ook bij alle andere dienstverleners in de sociale sector, bijv. een ziekenfonds of een pensioenverzekeraar, alsmede in de gemeentes worden afgegeven. De

gedupeerden dienen zonder uitstel een klacht of een vordering tot strafvervolgning in te dienen. Deze bijdrage tot opheldering van de toedracht en tot vervolging van de dader moeten gedupeerden leveren om hun aanspraken niet te verliezen.

19 Omvang van de uitkeringen

De verzorging wordt volgens de voorschriften van de Duitse wet tot sociale verzorging toegekend.

Ze omvat met name:

- geneeskundige en ziekenbehandeling
- pensioen voor mensen met een invaliditeit
- verzorging van nabestaanden voor weduwen, weduwnaars, weeskinderen en ouders
- uitkeringen bij begrafenissen en bij overlijden
- schadeloosstelling bij kapitaal-/basispensioenen

Een smartengeld wordt niet uitgekeerd. Materiële en vermogensschade worden de gedupeerde principieel niet vergoed. Uitzonderingen hierop zijn op het lichaam gedragen hulpmiddelen, brillen, contactlenzen of kunstgebitten.

Verder worden uitkeringen van de hulpverlening van oorlogsslachtoffers verstrekt. Deze omvatten:

- hulp bij de verzorging
- hulp bij het voortzetten van de huishouding
- hulp bij de verzorging van ouderen
- hulp bij herstel
- uitkeringen bij het deelnemen aan het beroepsleven
- hulp bij integratie/hulp in bijzondere levensomstandigheden
- hulp bij zieken
- toelage bij de opvoeding
- hulp bij de woning
- aanvullende hulp bij het levensonderhoud

20 Redenen voor afwijzing

Aanvragen dienen vooral dan te worden afgewezen, wanneer de gedupeerde de beschadiging heeft veroorzaakt of wanneer zijn gedrag de oorzaak van de beschadiging is. Een actief deelnemen aan politieke of oorlogszuchtige uiteenzettingen van buitenlandse medeburgers in het vaderland of het verwickeld zijn in de georganiseerde criminaliteit leiden eveneens tot uitsluiting van het ontvangen van uitkeringen. Deze kunnen volgens de wet tot schadeloosstelling van slachtoffers van geweld worden afgewezen, wanneer de gedupeerde(n) het verzuimd heeft/hebben om een zo goed mogelijke bijdrage te leveren tot de opheldering van de toedracht en de vervolging van de dader, of vooral verzuimd heeft/hebben om een klacht in te dienen.

21 Uitzondering

De wet vindt geen toepassing bij schade door een gewelddadige aanval die door de aanvaller door het gebruik van een motorvoertuig of een aanhanger is veroorzaakt. In een dergelijk geval kan een aanvraag aan het fonds voor schadeloosstelling voor schades veroorzaakt door ongevallen met motorvoertuigen worden gericht.

Adres:

Verein Verkehrsofferhilfe e.V.

(Adres in bijlage).

22 Adressen

Landschaftsverband Westfalen-Lippe

LWL-Versorgungsamt Westfalen

Von-Vincke-Str. 23-25

48143 Münster

Tel.: +49 (0) 251 / 591 – 80 00

Fax: +49 (0) 251 / 591 – 80 09

Internet www.lwl-versorgungsamt.de

Landschaftsverband Rheinland

LVR-Dezernat Soziales und Integration

– Fachbereich Soziales Entschädigungsrecht –

Deutzer Freiheit 77

50679 Köln

Tel.: +49 (0) 221 / 809 – 58 45

Fax: +49 (0) 221 / 809 – 59 36

Internet www.soziales.lvr.de

Trauma-ambulances in NRW

Universitätsklinikum **Aachen**

Tel.: +49 (0) 241 / 808 08 08 (volwassenen)

en +49 (0) 241 / 808 07 70 (kinderen en jongeren)

LVR-Klinik **Bedburg-Hau**

Tel.: +49 (0) 28 21 / 81 37 90

Bielefeld, Evangelisches Krankenhaus –

Traumaambulanz

Tel.: +49 (0) 521 / 772 – 785 26

LVR-Klinik **Bonn**

Tel.: +49 (0) 228 / 551 – 26 03

Vestische Kinderklinik **Datteln**

Tel.: +49 (0) 23 63 / 975 – 470

St.-Vinzenz-Hospital, **Dinslaken**

Tel.: +49 (0) 20 64 / 44 12 40

- Elisabeth Klinik **Dortmund**
Tel.: +49 (0) 231 / 91 30 19 – 700
- LWL-Klinik **Dortmund**
Tel.: +49 (0) 231 / 45 03 – 638 of -694
- Marien-Hospital **Düren**
Tel.: +49 (0) 24 21 / 805 – 118
- Stadt **Düsseldorf**, Gesundheitsamt
Tel.: +49 (0) 211 / 899 53 68
- Klinikum **Duisburg**
Tel.: +49 (0) 203 / 733 32 51
- LVR-Klinik **Essen**
Tel.: +49 (0) 201 / 7227 – 521 (volwassenen)
en +49 (0) 201 / 7227 – 450 (kinderen en jongeren)
- Marien-Hospital **Euskirchen**
Tel.: +49 (0) 22 51 / 900 of +49 (0) 22 51 / 90 11 02
- LWL-Klinik **Hamm** Kinder- und Jugendpsychiatrie,
Psychotherapie und Heilpädagogik **Hamm**
Tel.: +49 (0) 23 81 / 89 34 44
- LWL-Klinik **Herten**
Tel.: +49 (0) 23 66 / 80 21 91 of 80 21 95
- LWL-Klinik **Hemer** - Hans-Prinzhorn-Klinik **Hemer**
Tel.: +49 (0) 23 72 / 861 – 0
- Deutsches Institut für Psychotraumatologie e.V.
(DIPT) in **Köln**
Tel.: +49 (0) 172 / 267 17 27
- Klinik für Kinder- und Jugendpsychiatrie
und Psychotherapie – Institutionsambulanz **Köln**
Tel.: +49 (0) 221 / 890 72 11
- LVR-Klinik **Köln**, Traumaambulanz
Tel.: +49 (0) 221 / 899 39 39
- Alexianer Krankenhaus **Krefeld**
Tel.: +49 (0) 21 51 / 34 72 80

LVR-Klinik Langenfeld

Tel.: +49 (0) 21 73 / 102 20 44

LWL-Klinik Marsberg Kinder- und

Jugendpsychiatrie und Psychotherapie

Psychiatrie und Psychotherapie – Erwachsene –

tel.: +49 (0) 29 92 / 601 40 00

(kinderen en jongeren) alsmede

Tel.: +49 (0) 29 92 / 601 10 00 (volwassenen)

Universitätsklinikum Münster

Tel.: +49 (0) 251 / 835 29 05

St. Alexius-Krankenhaus Neuss

Tel.: +49 (0) 21 31 / 13 62 40

LWL-Klinik Paderborn

Tel.: +49 (0) 52 51 / 29 51 14

DRK-Kinderklinik Siegen gGmbH

Tel.: +49 (0) 271 / 23 45 – 206

LVR-Klinik Viersen

Tel.: +49 (0) 21 62 / 96 52 11

U bereikt de ambulances op de aangegeven telefoonnummers.

Weißer Ring e.V.**Landesbüro Rheinland**

Josef-Schregel-Straße 44

52349 Düren

Tel.: +49 (0) 24 21 / 166 22

Fax: +49 (0) 24 21 / 102 99

Internet www.weisser-ring.de/nrw-rheinland**Weißer Ring e.V.****Landesbüro Westfalen-Lippe**

Caldenhofer Weg 138

59063 Hamm

Tel.: +49 (0) 23 81 / 69 45

Fax: +49 (0) 23 81 / 69 46

Internet www.weisser-ring.de/westfalen-lippe

Verein Verkehrsoferhilfe e.V.

Wilhelmstraße 43 G
10117 Berlin
Tel.: +49 (0) 30 / 20 20 – 58 58
Internet www.verkehrsoferhilfe.de

**Paritätischer Wohlfahrtsverband
Landesverband NW e. V.**

Camillo-Sitte-Platz 3
45136 Essen
Tel.: +49 (0) 201 / 895 33 – 17
Fax: +49 (0) 201 / 895 33 – 25
Internet www.frauenprojekte.paritaet-nrw.org
www.selbsthilfenetz.de

**Landesarbeitsgemeinschaft autonomer Frauen
Notrufe in NRW**

Frauenberatungsstelle Düsseldorf e.V.
Ackerstraße 144
40233 Düsseldorf
Tel.: +49 (0) 211 / 68 68 54
Fax: +49 (0) 211 / 67 61 61
Internet www.frauennotrufe-nrw.de

**Dachverband der autonomen Frauenberatungs-
stellen NRW e.V.**

Grabenstraße 13
45964 Gladbeck
Tel.: +49 (0) 20 43 / 68 16 60
Fax: +49 (0) 20 43 / 92 97 95
Internet www.frauenberatungsstellen-nrw.de

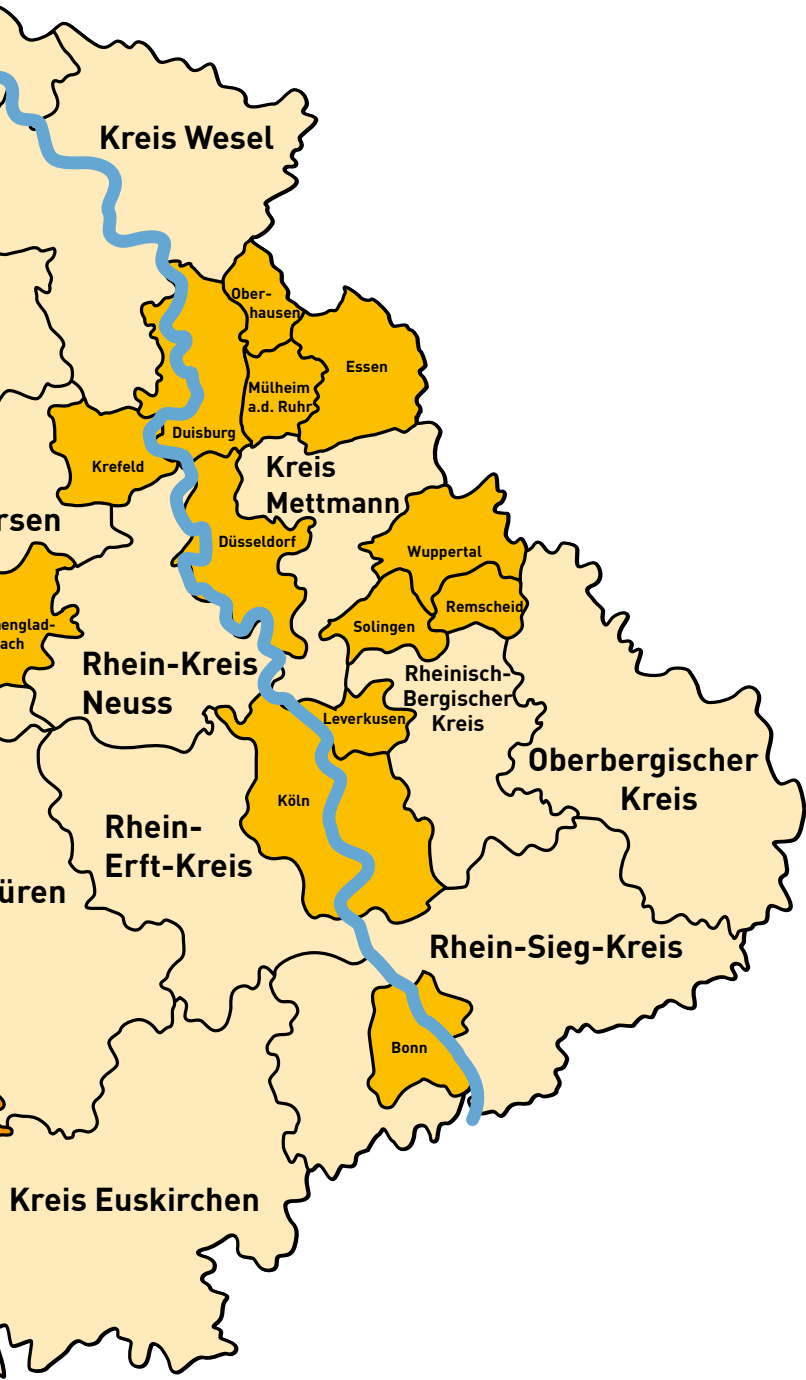
Deutsche Allianz Kapitalverbrechen e.V.

Unter den Linden 39
10117 Berlin
Tel.: +49 (0) 30 / 36 46 66 27
Fax: +49 (0) 30 / 36 46 66 25 Internet www.deutsche-allianz-kapitalverbrechen.de

**Landschaftsverband Rheinland
LVR-Dezernat Soziales und Integration
50663 Köln**

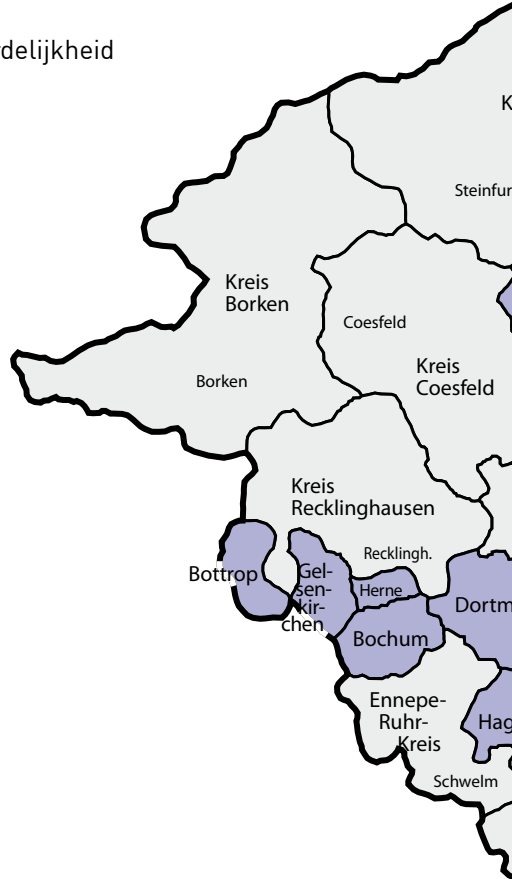
Gebietsverantwortelijkheid

**Landschaftsverband Westfalen-Lippe
LWL-Versorgungsamt Westfalen
48133 Münster**

Gebiedsverantwoordelijkheid

- Districtgrens
- Niet tot een district behorende stad
Zetel van het districtbestuur

Uitgever:

Landschaftsverband Rheinland
LVR-Dezernat Soziales und Integration
50663 Köln

Landschaftsverband Westfalen-Lippe
LWL-Versorgungsamt Westfalen
48133 Münster

Layout: Druckerei des LVR
Druck: DCM Druck Center, Meckenheim

LWL

Für die Menschen.
Für Westfalen-Lippe.

Qualität für Menschen